

Årsrapport til
Justis- og beredskapsdepartementet
2019

Innholdsfortegnelse

I.	Leders beretning	4
II.	Introduksjon til virksomheten og hovedtall.....	5
II.1	Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget	5
II.2	Organisasjonen	6
II.3	Presentasjon av utvalgte hovedtall.....	7
II.3.a	Nøkkeltall fra årsregnskapet	7
II.3.b	Volumtall.....	7
III.	Årets aktiviteter og resultater	7
III.1	Resultater og måloppnåelse 2019	7
III.1.a	Registrerte saker og anmeldelser	8
III.1.b	Avgjørelser	9
III.1.c	Klager til Riksadvokaten.....	9
III.1.d	Saker under behandling.....	9
III.1.e	Saksbehandlingstid	10
III.2	Andre aktiviteter	11
III.2.a	Kompetanseutvikling	11
III.2.b	Informasjonsarbeid og erfaringslæring i politi og påtalemyndighet	13
III.2.c	Ny straffesaksinstruks.....	14
III.2.d	IKT	15
IV.	Styring og kontroll i virksomheten.....	15
IV.1	Mål- og resultatstyring.....	15
IV.2	Internkontroll og risikovurderinger	15
IV.3	Saker fra Riksrevisjonen.....	15
IV.4	Fellesføringer og øvrige krav fra regjeringen.....	16
IV.4.a	Inkluderingsdugnad	16
IV.4.b	Motvirke arbeidslivskriminalitet.....	16
IV.5	Evalueringer	16
IV.6	Offentlige anskaffelser, innkjøpsstrategi og etiske retningslinjer for staten	16
IV.6.a	Offentlige anskaffelser.....	16
IV.6.b	Innkjøpsstrategi	17
IV.6.c	Etiske retningslinjer for staten.....	17
IV.7	Personalpolitikk og likestilling m.m.	17
IV.7.a	Generelt	17
IV.7.b	Etnisitet og nedsatt funksjonsevne.....	18

IV.7.c	Likestilling	18
IV.6.d	Sykefravær	18
IV.7.e	Spesialenhetens særavtale	18
IV.8	Internasjonalt samarbeid.....	19
IV.8.a	Nordisk samarbeid	19
IV.8.b	Europeisk samarbeid.....	19
IV.9	Mediestrategi.....	19
IV.10	Samfunnssikkerhet og beredskap.....	19
V.	Vurdering av framtidssikter.....	20
VI.	Årsregnskap	21
	Ledelseskomentarer til årsregnskap 2019.....	21
	Prinsippnote til årsregnskapet.....	23
	Oppstilling av bevilgningsrapportering pr. 31.12.2019	24
	Note A	24
	Note B	24
	Oppstilling av artskontorrapportering pr. 31.12.2019.....	25
	Regnskapsprinsipper – virksomhetsregnskap avlagt i henhold til de statlige regnskapsstandardene (SRS)	26
	Resultatregnskap	28
	Balanse – eiendeler.....	29
	Balanse – statens kapital og gjeld.....	30
	Noter - (1,2,3,4,5,6,7A,7B,8,9 og 10).....	35

I. Leders beretning

Den 6. januar 2020 døde Jan Egil Presthus brått. Da Presthus døde, hadde han vært sjef for Spesialenheten i 15 år. Han ble 3. desember 2004 utnevnt av Kongen i statsråd som den første sjefen for den nyopprettede Spesialenheten for politisaker. Oppdraget fra regjeringen og Stortinget var like klart som det var vanskelig: Det skulle etableres en etterforsknings- og påtaleenhet som kunne få den tilliten i befolkningen som tidligere ordninger ikke hadde oppnådd. Å løse samfunnsoppdraget på best mulig måte var Presthus sin rettesnor for hva som var riktig kvalitet for Spesialenhetens arbeid. Spesialenheten skulle selvfølgelig til enhver tid ha den kvalitet som kunne forventes av et profesjonelt etterforsknings- og påtaleorgan. I tillegg stilte han seg selv og oss andre hele tiden spørsmålet: Gjør vi de riktige tingene for å innfri forventningene samfunnet med rimelighet kan stille til Spesialenheten? For Spesialenhetens ansatte er det viktig å forvalte og videreutvikle på best mulig måte den samfunnsinstitusjonen han bygget opp. Vi minnes Presthus med dyp respekt og takknemlighet for jobben han gjorde og for hvem han var for oss som leder.

I 2019 var Spesialenhetens virksomhet preget av arbeidet med flere seksuallovbruddssaker. To saker ble ført for tingrett og lagmannsrett. I tillegg ble det iverksatt etterforskning i ytterligere tre saker som gjelder seksuallovbrudd. Disse sakene er fortsatt under etterforskning. Saker vedrørende seksuallovbrudd krever omfattende etterforskning, med større mengder databaseslag som må gjennomgås og analyseres. Det var nok ikke denne typen saker som sto i fokus ved opprettelsen av Spesialenheten. Ved siden av saker om korrupsjon, er det likevel saker om misbruk av stillingen for å oppnå seksuell omgang som utgjør de alvorligste sakene Spesialenheten har ført for domstolene. Vår vurdering er at Spesialenhetens uavhengighet har vært avgjørende for å avdekke og etterforske disse sakene. Det er videre klart at etterforskning og irettføring av seksuallovbruddssaker krever en slagkraftig og kompetent enhet.

I 2019 hadde Spesialenheten flere straksetterforskninger i saker hvor politiet hadde avfyrt skudd og skadet eller drept noen. Dette er saker i enhetens kjerneområde som skal etterforskes uavhengig av mistanke om straffbare forhold fra politiets side.

Også i 2019 gikk en del av Spesialenhetens kapasitet til ankeforhandling i straffesak mot en tidligere ansatt i Oslo politidistrikt for grov korrupsjon og medvirkning til grov narkotikaforbrytelse.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for avgjorte saker i Spesialenheten i 2019 er 187 dager. Saksbehandlingstiden er for høy, noe den har den vært over lang tid. Lojale, dyktige og engasjerte medarbeidere gjør at vi, til tross for flere omfattende straffesaker i 2019, likevel har klart å holde saksbehandlingstiden på et nivå som ikke har økt siden 2018.

Både ansatte og Sjefen for Spesialenheten har over tid vurdert at organisasjonen er presset i forhold til å opprettholde god kvalitet, ha tilstrekkelig fremdrift i sakene og samtidig sørge for tilstrekkelig kompetanseheving. I 2019 påbegynte sjefen et arbeid med å vurdere fremtidig organisering av enheten, for å sikre at vi på best mulig måte skal løse samfunnsoppdraget også i fremtiden. Dette arbeidet vil fortsette i 2020.

Hamar, 14. februar 2020

Liv Øyen

fungerende sjef

Spesialenheten for politisaker

II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

II.1 Omtale av virksomheten og samfunnsoppdraget

Spesialenheten for politisaker er en riksdekkende etterforsknings- og påtalemyndighet i saker som gjelder spørsmålet om en ansatt i politiet eller påtalemyndigheten har gjort en straffbar handling i tjenesten. Spesialenheten for politisaker ble virksom fra 1. januar 2005. Spesialenheten er ikke en del av politiet eller den ordinære påtalemyndighet. Enheten er administrativt underlagt Justis- og beredskapsdepartementet og faglig underlagt Riksadvokaten.

Spesialenheten skal, ved å etterforske og iretteføre straffbare forhold begått av ansatte i politiet og påtalemyndigheten, bidra til å opprettholde befolkningens tillit til denne etatens myndighetsutøvelse.

Spesialenheten skal bidra til å nå følgende mål i 2019, jf. omtale i Prop. I S (2018-2019) for Justis- og beredskapsdepartementet:

- En mer effektiv straffesakskjede
Spesialenheten skal gjennom effektiv saksbehandling og indirekte gjennom sin kontrollfunksjon bidra til å nå målet om en mer effektiv straffesakskjede.
- Redusere alvorlig kriminalitet
Spesialenheten skal gjennom etterforskning og påtale av alvorlig kriminalitet bidra til å nå departementets mål om å redusere og forebygge alvorlig kriminalitet i politiet og påtalemyndigheten.
- Styrke forebyggingen av kriminalitet

Departementet har utarbeidet styringsparametere for 2019 med bakgrunn i målene i Prop. I S (2018-2019). Departementet forventer at resultatene i 2019 skal være minst like gode som foregående år.

MÅL: En mer effektiv straffesakskjede
Styringsparameter: Saksbehandlingstid
Formål/hensikt: Folks tillit til ordningen påvirkes av blant annet saksbehandlingstid. Spesialenheten må derfor behandle saker med effektive rutiner innenfor rimelige tidsrammer.
Resultatkrav/ambisjonsnivå: Spesialenheten fastsetter konkrete resultatkrav for styringsparameteren i samråd med Riksadvokaten.

MÅL: En mer effektiv straffesakskjede
Styringsparameter: Kompetanseutvikling
Formål/hensikt: Spesialenheten må videreutvikle egen kompetanse for å ivareta samfunnsoppdraget.
Resultatkrav/ambisjonsnivå: Spesialenheten fastsetter konkrete resultatkrav for styringsparameteren i samråd med Riksadvokaten.

MÅL: Redusere alvorlig kriminalitet og styrke forebyggingen av kriminalitet
Styringsparameter: Informasjonsdeling
Formål/hensikt: God informasjon om faktiske hendelser er et viktig grunnlag for diskusjon og læring i politiet. Det er derfor viktig at Spesialenheten gjør relevant informasjon enkelt tilgjengelig.
Resultatkrav/ambisjonsnivå: Spesialenheten fastsetter konkrete resultatkrav for styringsparameteren i samråd med Riksadvokaten.

Følgende sakstyper skal gis prioritet i Spesialenheten:

- Saker som gjelder alvorlig personskade eller død.
- Saker som gjelder unødvendig maktbruk.
- Saker som gjelder spørsmål som kan innebære at ansatte i politiet har et ulovlig samarbeid med kriminelle/kriminelle miljø.
- Saker hvor det er forekomst av diskriminering/opplevd forskjellsbehandling.
- Saker hvor tjenesteperson er varetektsfengslet og/eller suspendert i sammenheng med enhetens etterforskning.

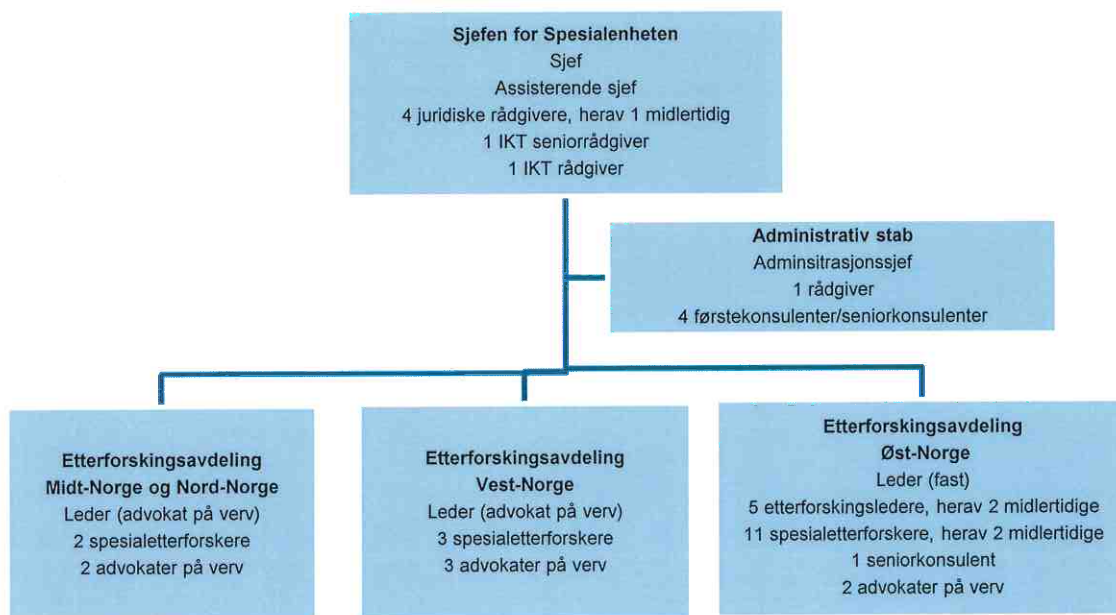
II.2 Organisasjonen

Spesialenheten har 34,6 faste stillinger hvorav 15 er etterforskere. I tillegg deltar 9 personer som er oppnevnt på verv. Enheten er organisert med ett nivå for etterforskning og ett nivå for overordnet ledelse. Sjefen for Spesialenheten, som har det overordnede ansvaret og treffer påtaleavgjørelse i alle saker, er lokalisert på Hamar. Enhetens etterforskningsavdelinger er lokalisert i Hamar, Oslo, Trondheim og Bergen.

Pr. dags dato består ledelsen av:

- Fungerende sjef: Liv Øyen
- Assisterende sjef: Guro Glærum Kleppe
- Administrasjonssjef: Vigdis T. Aaseth
- Fungerende leder for etterforskningsavdeling Øst-Norge: Helle Kristin Gulseth
- Leder for etterforskningsavdeling Vest-Norge: Ellen Eikeseth Mjøs (advokat på verv)
- Leder for etterforskningsavdeling Midt-Norge og Nord-Norge: Halvor Hjelm-Hansen (advokat på verv)

Fra 1. mars og inntil videre, er Jens Olav Sæther konstituert som sjef for Spesialenheten i påvente av utnevning av ny sjef for virksomheten.

II.3 Presentasjon av utvalgte hovedtall

Spesialenheten er et bruttobudsjettert forvaltningsorgan underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Ordinær bevilgning over statsbudsjettet i 2019 var 47,451 millioner kroner. Spesialenheten utarbeider sitt virksomhetsregnskap etter periodiseringsprinsippet, i henhold til de statlige regnskapsstandardene SRS, i tillegg til den ordinære statsregnskapsrapporteringen som følger kontantprinsippet. For nærmere detaljer vises det til del VI. Årsregnskap.

II.3.a Nøkkeltall fra årsregnskapet

Tabellen nedenfor viser utvalgte nøkkeltall fra årsregnskapet 2016, 2017, 2018 og 2019. Nærmere omtale fremgår i del VI. Årsregnskap.

Beløp i hele 1000 kroner

	2016	2017	2018	2019
Antall årsverk	33	33	33	34
Samlet tildeling kap. 460 (inkl. tilleggsbevilgninger og overført fra tidligere år *)	40 712	46 950	48 934	51 115
Lønn og sosiale utgifter inkl. pensjonskostnader **)	32 570	33 100	34 876	36 031
Honorarer til advokater på verv, inkl. arbeidsgiveravgift	2 413	1 837	2 016	1 906
Lønnskostnader pr. årsverk ***)	882	1 007	1 133	1 057
Lønnsrefusjoner for avgitt personell fra Kripos m.fl.	923	704	749	150
Utnyttelsesgrad	98,8 %	96,1 %	96,7	96,2

*) Fra 2017 er pensjonskostnader Inkludert i samlet tildeling

***) Eksklusive honorarer til advokater på verv

****) Fra 2017 inkludert pensjonskostnader

II.3.b Volumtall

Tabellen nedenfor viser antall mottatte anmeldelser og gjennomsnittlig saksbehandlingstid i perioden fra 2016 til 2019. Kommentarer og øvrige tall fremgår i del III. Årets aktiviteter og resultater.

	2016	2017	2018	2019
Mottatte anmeldelser	1188	970	1226	1169
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid – antall dager	183	180	190	187

III. Årets aktiviteter og resultater

III.1 Resultater og måloppnåelse 2019

Justis- og beredskapsdepartementet forventer at resultatene i 2019 skal være minst like gode som foregående år, og presiserer at enheten i årsrapporten for 2019 skal rapportere på hvordan virksomhetens aktiviteter og resultater bidrar til effekter på de aktuelle målene. Spesialenheten vil, som tidligere, bemerke at det i forhold til de mål som er fastsatt er vanskelig å måle virkningen av enhetens arbeid. Enheten legger i tråd med alminnelig strafferettslig tenkning, og de hensyn som har begrunnet opprettelsen av enheten, som et utgangspunkt til grunn at en adekvat, grundig og transparent behandling av anmeldelser mot ansatte i politi- og påtalemyndighet bidrar til å redusere alvorlig kriminalitet, og bidrar til å opprettholde publikums tillit til politiet.

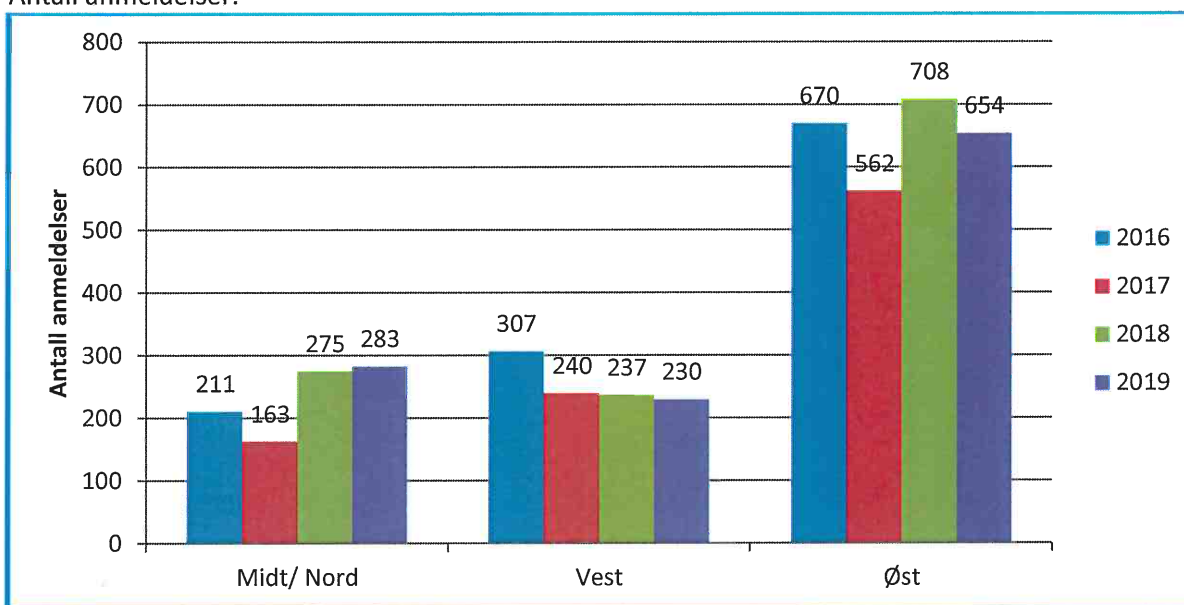
Spesialenheten mener fremdeles at virkningen av enhetens arbeid og måloppnåelse må vurderes over tid. Det er i et kortere perspektiv for eksempel mulig å se for seg at etterforskinger som avdekker alvorlig kriminalitet i politiet i seg selv ikke er egnet til å styrke tilliten til politiet, men tvert i mot kan føre til at tilliten svekkes. Spesialenhetens bidrag til måloppnåelse vil i slike sammenhenger, etter enhetens vurdering, blant annet avhenge noe av hvordan politiet opptrer i de sammenhenger hvor straffbare forhold avdekkes. Hvordan kommenterer politiet en etterforskning/sak i offentligheten, og hvilke tiltak finner politiet grunn til å vurdere?

III.1.a Registrerte saker og anmeldelser

Tabellen nedenfor viser antall mottatte saker og anmeldelser. At antall **anmeldelser** er flere enn antall **saker** skyldes at en sak kan omfatte flere anmeldte og/eller flere anmeldte forhold.

	2016		2017		2018		2019	
	Saker	Anmeldelser	Saker	Anmeldelser	Saker	Anmeldelser	Saker	Anmeldelser
Midt/ Nord	145	211	137	163	199	275	232	283
Vest	223	307	191	240	173	237	174	230
Øst	457	670	424	562	502	708	510	654
Sjefen	0	0	5	5	4	6	1	2
Totalt	825	1188	757	970	878	1226	917	1169

Antall anmeldelser:

Antall registrerte anmeldelser i 2019 er 1169.

Tabellen nedenfor viser antall mottatte anmeldelser og mottatte saker pr. politidistrikt i 2016, 2017, 2018 og 2019. Politidistriktene er i denne oversikten å anse som geografiske områder, hvilket betyr at Oslo omfatter særorganer som har sitt kontor i Oslo.

Politidistrikt	2016	2017	2018	2019
	Anmeldelser	Anmeldelser	Anmeldelser	Anmeldelser
Oslo	265	171	221	208
Øst	126	110	145	141
Innlandet	77	76	137	95
Sør-Øst	170	142	135	149
Agder	30	76	72	67
Sør-Vest	121	88	123	101
Vest	143	113	116	133
Møre og Romsdal	47	45	43	43
Trøndelag	59	56	91	91
Nordland	77	53	65	64
Troms	34	17	43	49
Finnmark	39	22	29	26
Sysselemanden på Svalbard		1		
Ukjent			6	2
Totalt	1188	970	1226	1169

III.1.b Avgjørelser

Tabellen nedenfor viser antall påtaleavgjorte saker og anmeldelser, positive avgjørelser, anmeldelser som er henlagt uten etterforskning, saker endt til administrativ vurdering og antall klager behandlet hos Riksadvokaten.

	2016	2017	2018	2019
Påtaleavgjorte saker	945	712	861	837
Påtaleavgjorte anmeldelser	1353	1003	1266	1218
Positive påtaleavgjørelser (forelegg, tiltale, påtaleunntatelse)	52 (4 %)	41 (4 %)	55 (4 %)	57 (5 %)
Antall personer/foretak som ble ilagt en straffereaksjon	29/0	29/0	30/1	42/1
Henlagt uten etterforskning	45 %	49 %	48 %	50 %
Oversendt til administrativ vurdering	54	39	45	39
Klager til riksadvokaten	203	175	176	169

837 saker ble påtaleavgjort av Spesialenheten i 2019. Sakene utgjør til sammen 1218 anmeldelser. Det ble i 57 (5 %) av 1218 behandlede anmeldelser reagert med forelegg, påtaleunntatelse eller tiltale. Dette gjaldt i alt 42 personer og 1 foretak. Dette er høyeste antall personer som i løpet av ett år er ilagt forelegg, påtaleunntatelse eller er tiltalt gjennom de 15 årene Spesialenheten har vært virksom. Dette skyldes nok i hovedsak at syv tjenestepersoner er ilagt forelegg for overtredelse av straffeloven § 171 om grovt brudd på tjenesteplikt etter at samtlige hadde gjort søk i politiets registre uten tjenstemessig behov i samme sak.

Andelen saker hvor det ikke er iverksatt etterforskning (avgjørelseskode 022 og 106) utgjør ca. 50 % av påtaleavgjorte saker. Dette er saker hvor det etter en grundig vurdering av opplysninger i anmeldelsen, og gjennomgang av dokumentasjon hos politiet som kan belyse det anmeldte forhold, konkluderes med at det ikke er rimelig grunn til å iverksette etterforskning. I mange av disse sakene tas avhør av anmelder før det konkluderes.

Spesialenheten skal i henhold til påtaleinstruksen § 34-7 annet ledd sende en sak til berørt politimester eller sjef for særorgan dersom det gjennom etterforskningen har kommet fram forhold som bør vurderes administrativt. Spesialenheten har i 2019 oversendt 39 saker for administrativ vurdering.

III.1.c Klager til Riksadvokaten

Riksadvokaten har i 2019 behandlet 169 klager over Spesialenhetens avgjørelser. Spesialenhetens vedtak opprettholdes i 163 av sakene. Andelen klager utgjør 20 % av påtaleavgjorte saker i 2019, og har over år vært stabilt.

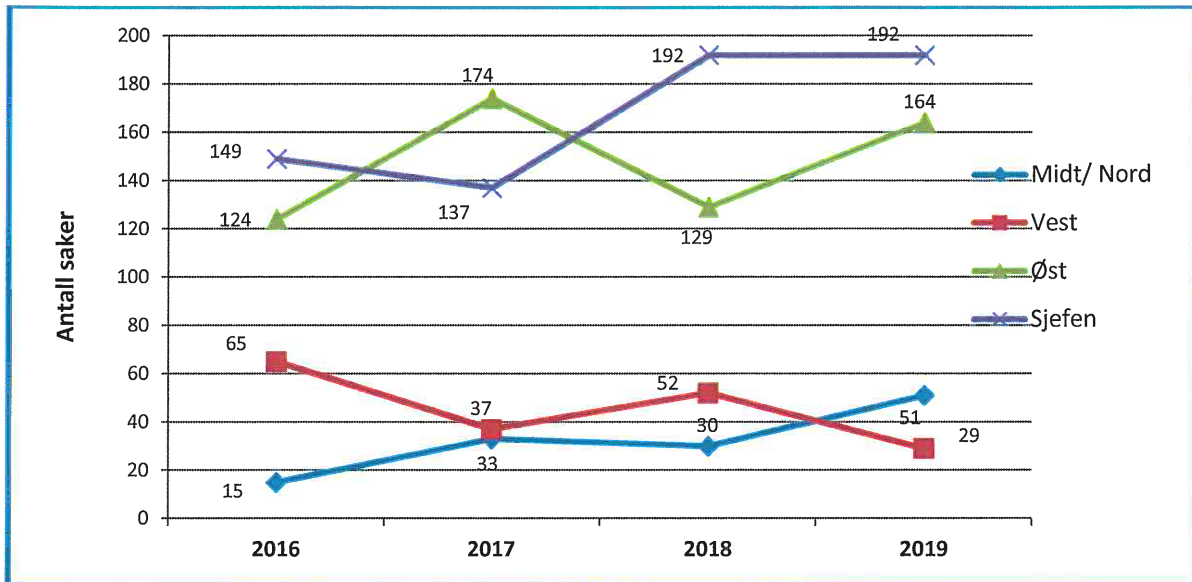
Riksadvokaten har i en sak, som Spesialenheten hadde henlagt etter bevisets stilling bedt om at det utferdiges forelegg. I to saker som Spesialenheten hadde henlagt har Riksadvokaten bedt om at det utferdiges påtaleunntatelse. I to saker som var henlagt av Spesialenheten har Riksadvokaten beordret etterforskning. Sakene er senere henlagt som intet straffbart forhold bevist.

I en henlagt sak som Riksadvokaten klagebehandlet både i 2017 og 2018 har fornærmede på nytt begjært henleggelsen omgjort. Riksadvokaten har beordret ytterligere etterforskning. Saken er i 2020 avgjort av Riksadvokaten som henlagt på bevisets stilling.

III.1.d Saker under behandling

Tabellen på neste side viser antall saker under behandling pr. 31.12.2019.

Pr. 31. desember	2016	2017	2018	2019
Midt/ Nord	15	33	30	51
Vest	65	37	52	29
Øst	124	174	129	164
Sjefen	149	137	192	192
Totalt	353	381	403	436

Til sammen har enheten 436 saker under behandling pr. 31. desember 2019.

Porteføljen ved årsskiftet er stor, og antall saker under behandling har siden 2016 økt med 24 %. Dette skyldes flere ressurskrevende saker som er til etterforskning, herunder mange uttrykningsaker, samt større saker til behandling i domstolene.

Eksempler på saker som har krevd stor etterforskningsinnsats og som også har vært tidkrevende for sjefen på vedtaksstadiet og ved utførelse av aktorater i 2019, er saker om grov korrupsjon/medvirkning til grov narkotikaforbrytelse, seksuallovbrudd, våpenforvaltning i politiet, våpenhold for politiansatte, samt saker hvor politiet har avfyrt skudd med alvorlig skade eller død som følge.

III.1.e Saksbehandlingstid

MÅL: En mer effektiv straffesakskjede
Styringsparameter: Saksbehandlingstid
Formål/hensikt: Folks tillit til ordningen påvirkes av blant annet saksbehandlingstid. Spesialenheten må derfor behandle saker med effektive rutiner innenfor rimelige tidsrammer.
Resultatkrav/ambisjonsnivå: Spesialenheten fastsetter konkrete resultatkrav for styringsparameteren i samråd med Riksadvokaten.

Spesialenheten har i samråd med Riksadvokaten fastsatt konkret resultatkrav om at gjennomsnittlig saksbehandlingstid skal være innenfor 150 dager i 2019. Riksadvokaten har uttrykt at enheten innen få år bør ha et mål om gjennomsnittlig saksbehandlingstid på 130 dager. Spesialenheten er enig i dette. Dagens restansesituasjon, personalsituasjonen, og at sjefen for Spesialenheten har varslet at det skal vurderes en organisasjonsendring, gjør at det ikke var riktig å fastsette et slikt resultatkrav for 2019.

Tabellen nedenfor viser gjennomsnittlig saksbehandlingstid ved etterforsningsavdelingene (fra mottatt til innstilling) og hos sjefen (fra innstilling til avgjort).

	2016			2017			2018			2019		
	Mottatt til innstilling	Innstilling til avgjort	Mottatt til avgjort	Mottatt til innstilling	Innstilling til avgjort	Mottatt til avgjort	Mottatt til innstilling	Innstilling til avgjort	Mottatt til avgjort	Mottatt til innstilling	Innstilling til avgjort	Mottatt til avgjort
Midt/ Nord	95	42	137	71	48	119	58	74	132	76	82	158
Vest	135	43	178	128	37	165	97	74	171	103	76	178
Øst	106	94	200	117	85	202	144	67	211	132	72	204
Totalt	111	72	183	114	66	180	121	69	190	112	76	187

Saksbehandlingstid fra mottatt sak til avgjørelse var i 2019 187 dager. Spesialenheten når heller ikke i 2019 fastsatte mål for saksbehandlingstid, og har i så måte et område for forbedring når det gjelder å bidra til en effektiv straffesakskjede.

Departementets forventning for 2019 var at enheten skulle levere minst like gode resultater som foregående år. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid er redusert fra 190 dager i 2018 til 187 dager i 2019. Spesialenheten er fremdeles langt fra å nå målet om saksbehandlingstid på 150 dager. Enhetens egen vurdering er, tatt i betraktning den samlede oppgavemengden i 2019, likevel at resultatene i 2019 er gode ut fra ressursene vi har til disposisjon.

Enheten har stort fokus på porteføljebehandling og prioritering av saker. Saker omfordes etter behov mellom medarbeidere og avdelinger når det anses nødvendig/hensiktsmessig for sakens opplysning og kvalitet. Det er klart at lang saksbehandlingstid kan svekke kvaliteten på etterforskningen. Spesialenheten har pr. d.d. flere saker under etterforskning hvor tjenestepersoner er suspendert fra sine stillinger.

Erfaring viser også at uavklarte saker hos Spesialenheten kan skape usikkerhet hos politiet knyttet til valg av arbeidsmetodikk eller utrygghet og uro i et arbeidsmiljø. Kortere saksbehandlingstid vil følgelig kunne ha flere positive virkninger enn at sakens mistenkte og fornærmede får et raskere svar fra enheten.

Tabellen nedenfor viser andelen av saker som er avgjort innen 5, 9 og 12 måneder eller mer for hele virksomheten totalt.

	2016	2017	2018	2019
Innen 150 dager (5 måneder)	43 %	45 %	45 %	45 %
Innen 270 dager (9 måneder)	37 %	34 %	33 %	31 %
Innen 365 dager (12 måneder)	13 %	14 %	12 %	13 %
Over 365 dager (12 måneder)	7 %	7 %	10 %	11 %

Andel saker som er over 12 måneder er økende og for høy.

III.2 Andre aktiviteter

III.2.a Kompetanseutvikling

MÅL: En mer effektiv straffesakskjede
Styringsparameter: Kompetanseutvikling
Formål/hensikt: Spesialenheten må videreutvikle egen kompetanse for å ivareta samfunnsoppdraget.
Resultatkrav/ambisjonsnivå: Spesialenheten fastsetter konkrete resultatkrav for styringsparameteren i samråd med Riksadvokaten.

I dialog med Riksadvokaten har Spesialenheten nå fastsatt konkrete resultatkrav.

Samfunnet, politiet, påtalemyndigheten og etterforsningsfeltet er i stadig utvikling. Arbeidsgiver plikter å tilby nødvendig opplæring og skal tilrettelegge for den. Alle ansatte har et medansvar og en plikt til å holde seg oppdatert.

Etterforskere og jurister i Spesialenheten skal årlig gjennomgå opplæringstiltak estimert til 48 timer pr. medarbeider pr. år. Sjefen for Spesialenheten skal utarbeide og vedlikeholde en plan som beskriver strukturerte tiltak for vedlikehold av kompetanse og kompetanseutvikling blant enhetens medarbeidere med fokus på fag – og saksområder som er sentrale for enhetens oppgaveløsning. Planen må også inneholde en oversikt over hvilke tiltak som er utført, når og med hvilke ressurser. I arbeidet med planen skal ses hen til politiets arbeid med obligatorisk årlig opplæring (OÅO) og hvilke temaer for opplæringen som vektlegges for sammenlignbare stillinger i politiet.

Følgende tiltak kan tas inn i beregningen av antallet timer som går med til opplæringstiltak:

- Foredrag eller andre former for undervisning som gis på interne fagseminar i virksomheten, hvor temaer som tas opp gjelder strafferett, straffeprosess, direktiver for arbeidet i politi- og påtalemyndighet, og politiets arbeidsmetodikk.
- Foredrag eller andre former for tilrettelagt undervisning innenfor de samme fagområder som gis i sammenheng med møter i interne fagforum i Spesialenheten (etterforskerforum eller juristforum).
- E- læring og diskusjonsgrupper utarbeidet til bruk i politiets og Politihøgskolens tiltak for årlig obligatorisk opplæring på etterforsningsfeltet.

Enkeltmedarbeideres deltakelse på fagseminarer, kurs ol. i regi av Kripos, Politihøgskolen eller andre skal i utgangspunktet ikke inngå i beregningen av antall timer til opplæring.

Spesialenheten skal i tillegg til årlig opplæringstiltak ha oppmerksomhet mot læring fra egne saker. Avgjørelser i domstolen, hos Riksadvokaten eller andre som inneholder kritikk, er av en prinsipiell karakter, eller reiser nye faglige relevante spørsmål må gjennomgås av sjefen i egne forum. (Fagseminar, etterforskerforum eller juristforum). Et antall saker (minimum to fra hver etterforsningsavdeling) skal årlig evalueres på interne fagseminar i virksomheten. Hvilke saker som skal evalueres, besluttes av sjefen i samråd med leder av etterforsningsavdelingen. Ved utvalget av saker skal i tillegg til faglig relevans legges vekt på spørsmål som gjelder kvalitet i saksbehandlingen, som mottak, etterforsningsledelse, effektivitet og sakens behandling i domstolen. Formålet med evaluering kan både være å framheve og drøfte områder for forbedring og å framheve gode prestasjoner.

For øvrige ansatte gis tilbud om kurs og andre kompetansehevede tiltak etter behov.

Resultatkravet som gjelder kompetanseutvikling omfatter blant annet årlige opplæringsplaner og er gjenstand for drøfting etter hovedavtalen § 18 f) jf. § 33, og drøfting med de tillitsvalgte fant sted 15. november 2019. De nye resultatkravene er omforente, og det er nedsatt en faggruppe med ansvar for å konkretisere og utarbeide planer for kompetanseutvikling. Enhetens mål er at en slik plan skal være på plass og godt i gang i løpet av 2020.

For at enheten skal kunne oppfylle sitt samfunnsoppdrag med høy kvalitet og effektivitet er det nødvendig å finne rom for kompetanseutvikling. Politiets arbeid og organisering har endret seg vesentlig siden Spesialenheten ble opprettet i 2005, og metoder endres i takt med den teknologiske utviklingen. Det har i politiet vært en vesentlig kunnskaps- og metodeutvikling innenfor de fleste områder, og utviklingen har de senere år skutt fart, blant annet gjennom etterforsningsløftet. Riksadvokaten har i etatstyringsdialogen med Spesialenheten understreket viktigheten av at enheten får et tilsvarende løft som etterforsningsløftet i politiet. For å holde tritt med utviklingen i politiet, som har et sterkt fokus på faglig utvikling, er det helt nødvendig å sette av mer tid og ressurser til kompetansehevende tiltak.

Sjefen for Spesialenheten har i tidligere rapporteringer til departementet uttrykt bekymring for at virksomheten kan bli hengende etter utviklingen i politiet. Dette medvirket blant annet til at enhetens bevilgning i 2017 ble økt med 1,5 millioner kroner til kompetanseutviklingstiltak mv. Bevilgningsøkningen har så langt ikke vært mulig å omsette i slike tiltak. Enheten har de senere år hatt betydelige merkostnader knyttet til en stor straffesak. Midler som er forutsatt å bidra til kompetanseutvikling har vært anvendt til å betale for avgivelser fra politiets særorganer, reise- og overtidskostnader. Det er, på grunn av stor oppgavemengde og krav til tempo i arbeidet, vanskelig å sette av nok tid til kompetanseutvikling.

Spesialenheten har i 2019 tilrettelagt for følgende opplæringstiltak for egne medarbeidere:

- Ved 2-dagers intern fagsamling for alle ansatte i mars 2019 var temaer sikring og bruk av elektroniske spor v/ Kripas og erfaringslæring fra egne saker og fra Finland.
- To etterforsningsledere (jurister) deltok på to dagers kurs på Kripas i digitale spor og påtalearbeid på internett i juni 2019.
- Tre medarbeidere deltok ved Politihøgskolens forskningskonferanse i juni 2019
- Ved 2-dagers intern fagsamling for ansatte og advokater på verv i september 2019 var temaer som strategisk bevitilnæring v/ Oslo politidistrikt og kvalitet i etterforskningen v/ Riksadvokatembetet. I tillegg ble Spesialenhetens reviderte straffesaksinstruks gjennomgått.
- En spesialetterforsker deltok på to ukers kurs i operativ kriminalanalyse, modul II på Kripas i november 2019.
- To spesialetterforskere deltok på to dagers nasjonal etterforsningskonferanse på Kripas i september 2019.
- Medarbeider med oppgaver innen lønn og regnskap har deltatt ved diverse kurs og fagdager i regi av Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ).
- En medarbeider har gjennomført ulike nettkurs på Språkrådets øvingsrom.

III.2.b Informasjonsarbeid og erfaringslæring i politi og påtalemyndighet

MÅL: Redusere alvorlig kriminalitet og styrke forebyggingen av kriminalitet
Styringsparameter: Informasjonsdeling
Formål/hensikt: God informasjon om faktiske hendelser er et viktig grunnlag for diskusjon og læring i politiet. Det er derfor viktig at Spesialenheten gjør relevant informasjon enkelt tilgjengelig.
Resultatkrav/ambisjonsnivå: Spesialenheten fastsetter konkrete resultatkrav for styringsparameteren i samråd med Riksadvokaten.

I samråd med Riksadvokaten har Spesialenheten i 2019 fastsatt konkrete resultatkrav.

Spesialenheten har siden oppstarten jobbet aktivt med å finne gode måter å dele informasjon med politiet om enkeltsaker og generell erfaring som kan utledes fra saksbehandlingen i Spesialenheten.

I alle saker skrives det et påtalevedtak som redegjør for anmeldelsen, hvilke undersøkelser/ etterforskning som er gjennomført, faktum og Spesialenhetens rettslige vurdering av saken. I tillegg til sakens parter, får alltid berørt politimester tilsendt kopi av vedtaket. Det innebærer at det gjennom ca. 825 vedtak per år, gjøres tilgjengelig informasjon om enkeltsaker til politimestrene. I alle saker skrives det i tillegg et kort sammendrag som legges ut på enhetens nettsider, og disse brukes aktivt for eksempel i kommunikasjon med politihøgskolestudenter om sakstyper og lignende.

Hvert år utarbeider Spesialenheten en årsrapport hvor det skrives artikler basert på erfaring fra saksbehandlingen av enkeltsaker, i tillegg til faste oversikter over alle saker med positiv påtaleavgjørelse, alle saker behandlet ved domstolene og et utvalg av saker sendt til administrativ vurdering. I saker hvor det vurderes å være av allmenn interesse, legges en anonymisert versjon av påtalevedtaket ut på enhetens nettsider.

For å jobbe systematisk med å videreutvikle informasjonsdelingen med politiet innføres følgende tiltak:

- Spesialenhetens ledelse deltar og orienterer om sentrale funn av interesse for politiets ledelse på minst ett møte årlig i nasjonal ledergruppe
- Spesialenheten etablerer kontakt med prosessforvalter for forvaltnings- og utviklingsapparatet som er under oppbygging i politiet med sikte på å oppnå systematisk og hensiktsmessig bruk av erfaring fra Spesialenhetens saker ved Politihøgskolen og i politiet.

Styringsparameteren «informasjonsdeling» er fra departementet beskrevet som deling av informasjon med politiet. Spesialenheten anser det som en viktig del av sitt samfunnsoppdrag å dele informasjon med allmennheten om hvordan enheten er organisert og jobber, både generelt og i enkeltsaker så langt det er mulig uten hinder av taushetsplikten. Informasjonsdeling via enhetens nettside og kommunikasjon med journalister er de viktigste verktøyene for å nå ut til publikum. Spesialenheten har i samråd med Riksadvokaten kommet til at det også for denne delen av enhetens arbeid med informasjonsdeling utarbeides konkrete resultatkrav:

- For ansatte i Spesialenheten med arbeidsoppgaver knyttet til formidling av opplysninger til media, skal det gis kompetansehevende tiltak med mål om å oppnå god og korrekt informasjon til media.
- Spesialenheten skal iverksette prosjekt med mål om oppgradering av enhetens nettside.

I 2019 deltok sjef og assisterende sjef ved ett møte i nasjonal ledergruppe i politiet. Fungerende sjef gjennomførte ett møte med prosessforvalter og flere avdelingsledere ved Politihøgskolen i Oslo for å initiere et mer systematisk samarbeid i fremtiden.

Spesialenheten holder årlig flere foredrag for ledere og tjenestepersoner i politiet. Dette omfatter blant annet politihøgskolestudenter. Enheten ønsker også i framtiden å bidra til dette og forsøker å innfri konkrete forespørsler, men har ikke hatt kapasitet til selv å ta initiativ til dette. Enheten bidrar også på forespørsel med materiale fra enhetens saker til Politihøgskolens studenter som skriver oppgaver.

Som vedlegg til denne årsrapporteringen til Justis- og beredskapsdepartementet følger Spesialenhetens årsrapport for 2019 (vedlegg 1).

III.2.c Ny straffesaksinstruks

Spesialenheten har i 2019 revidert enhetens straffesaksinstruks. Instruksen er gjennomgått med ansatte og advokater på verv ved intern fagsamling i september 2019. Det legges opp til en årlig revisjon av denne.

III.2.d IKT

Det vises til 2. tertialrapport datert 30.09.2019 del V – Digitalt førstevalg og IKT-sikkerhet.

IV. Styring og kontroll i virksomheten

IV.1 Mål- og resultatstyring

Spesialenhetens mål og styringsparametere er fastsatt i tildelingsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet. I tillegg til etatstyringsmøte og den løpende dialogen mellom departementet og virksomheten, rapporteres det 2. og 3. tertial om blant annet måloppnåelse.

Spesialenheten har i 2019 ikke nådd mål- og resultatkravet, som i samråd med Riksadvokaten er fastsatt til at gjennomsnittlig saksbehandlingstid skal være innenfor 150 dager. Se nærmere omtale ovenfor i del III pkt. III.1.e – Saksbehandlingstid.

IV.2 Internkontroll og risikovurderinger

Spesialenheten vurderer kvaliteten på den interne kontrollen som tilfredsstillende. Det er god styring og kontroll i virksomheten, tilpasset enhetens egenart, risiko og vesentlighet. Den interne styringen gjennomføres blant annet ved møter i ledergruppen annen hver uke. I tillegg mottar sjefen skriftlige rapporter fra ledere i etterforskningsavdelingene om status i saksporteføljen annenhver måned. Ved blant annet større etterforskninger foretar ledergruppen løpende vurderinger om omprioritering av oppgaver og omdisponering av personell.

Risiko- og sårbarhetsanalysen (ROS-analysen) revideres jevnlig, senest 6. februar 2020 (vedlegg 2). Generelt inkluderer risikovurderingene forslag til risikoreduserende tiltak. Risikovurderingene, som er relatert til målene for virksomheten, presenteres for ledergruppen og de tillitsvalgte. Analysen oppfattes som bevisstgjørende, og er et godt verktøy for den daglige driften av enheten.

Spesialenhetens vurdering er at risikobildet i den senere tid har endret seg, og at det på noen områder nå er et risikonivå som er høyt i forhold til å utføre samfunnsoppdraget, og for å nå målene i tildelingsbrevet. Dette er særlig knyttet til siste møte i Arbeidsmiljøutvalget (januar 2020) hvor slitasjen på medarbeidere var et særskilt tema. Videre anses risikonivået for kvalitet og effektivitet i saksbehandlingen som høyt. Enheten har flere alvorlige saker til behandling som krever en omfattende etterforskningsinnsats over et lengre tidsrom og som svekker framdriften i arbeidet med andre saker. Det er utfordrende å finne tid og rom for etterutdanning/kurs. Det er viktig å opprettholde et faglig nivå som gjør at oppgavene kan løses grundig og effektivt. Risikofaktorene vurderes også å ha betydning for rettssikkerheten og for allmennhetens tillit til Spesialenheten. Det er behov for å øke bemanningen. Behovet er meddelt Justis- og beredskapsdepartementet og Riksadvokaten over tid, senest i etatstyringsdialog i januar og februar 2020.

Økonomistyringen ivaretas gjennom regnskapsrapportering hvert tertial som tilfredsstillende krav til korrekthet. Videre benyttes ulike rapporter (utviklet av DFØ) for løpende økonomistyring, regnskapskontroll og informasjon gjennom året. Samlet gir dette grunnlag for budsjettering, budsjettjusteringer og nødvendige beslutninger. For øvrig er alle medarbeidere gjort kjent med de etiske retningslinjer for statstjenesten (omtalt i del IV pkt. IV.6.c nedenfor). Det vises videre til del VI - årsregnskap.

IV.3 Saker fra Riksrevisjonen

Spesialenheten har ingen merknader i revisjonsberetning fra Riksrevisjonen for 2018.

IV.4 Fellesføringer og øvrige krav fra regjeringen

IV.4.a Inkluderingsdugnad

Spesialenheten deltar i statens inkluderingsdugnad som har som mål å få flere med hull i CV-en eller nedsatt funksjonsevne ut i arbeid. Virksomheten har endret rekrutteringspraksis og har følgende tekst i kunngjøring av ledige stillinger:

«Det er et personalpolitisk mål at arbeidsstaben skal gjenspeile befolkningssammensetningen generelt, både når det gjelder kjønn, nedsatt funksjonsevne og etnisk bakgrunn. Spesialenheten deltar i statens inkluderingsdugnad som har som mål å få flere med hull i CV-en eller nedsatt funksjonsevne ut i arbeid. Er det søkere som tilkjennevir at de har nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en, vil minst en av disse bli kalt inn til intervju, forutsatt at øvrige kvalifikasjonskrav er oppfylt. Søkere gjøres oppmerksom på at denne opplysningen kan bli brukt til statistikkformål.»

Søkere med nedsatt funksjonsevne kan ansettes dersom vedkommende er tilnærmet like godt kvalifisert som den best kvalifiserte søkeren. Spesialenheten har hatt 5 nyrekrutteringer i rapporteringsperioden (4 midlertidige stillinger og én fast stilling). Ingen søkere har anført å ha nedsatt funksjonsevne eller hull i CV-en.

Spesialenheten er en liten virksomhet med 34,6 stillinger. Det stilles høye krav til egnethet, faglig dyktighet, selvstendighet, samarbeidsevner og integritet for stilling i enheten. Det er ingen planlagte tiltak utover det som er beskrevet ovenfor.

IV.4.b Motvirke arbeidslivskriminalitet

Spesialenheten følger lov og forskrift om offentlige anskaffelser ved gjennomføring av anskaffelser. Herunder krav om attest for skatt- og avgift, HMS-egenerklæring og egenerklæring om lønns- og arbeidsvilkår. Tilbydere må kunne dokumentere lønns- og arbeidsvilkårene til ansatte som medvirker til å oppfylle kontrakten, og virksomheten forbeholder seg retten til å gjennomføre nødvendige sanksjoner dersom leverandøren eller eventuelle underleverandører ikke etterlever kontraktsklausulen om lønns- og arbeidsvilkår.

Spesialenheten skal følge opp kontrakter ved å gjennomføre kontroll av om kravene til lønns- og arbeidsvilkår overholdes, jf. forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. Det er anmodet om dokumentasjon fra to leverandører, og det er så langt mottatt dokumentasjon fra en leverandør. På grunn av kapasitetsutfordringer er ikke materialet gjennomgått pr. d.d. Dette vil bli utført i løpet av første halvår 2020.

IV.5 Evalueringer

Justis- og beredskapsdepartementet har i hovedinstruks for Spesialenheten for politisaker bedt om at enheten med jevne mellomrom foretar brukerundersøkelser blant enhetens brukere. I tråd med dette gjennomførte enheten i 2018 en brukerundersøkelse rettet mot politimestere og ledere for politiets særorganer. Spesialenheten har ikke gjennomført brukerundersøkelse i 2019.

IV.6 Offentlige anskaffelser, innkjøpsstrategi og etiske retningslinjer for staten

IV.6.a Offentlige anskaffelser

Spesialenheten har rutine for offentlige anskaffelser (anskaffelsesstrategi for Spesialenheten). En medarbeider deltok i 2017 på sertifiseringskurs i offentlige anskaffelser bestående av tre moduler à 2 dager.

IV.6.b Innkjøpsstrategi

Spesialenheten har egen innkjøpsstrategi/anskaffelsesstrategi.

IV.6.c Etsiske retningslinjer for staten

Spesialenheten har ikke funnet at det er behov for egne retningslinjer som omhandler etiske retningslinjer for virksomheten. De etiske retningslinjene for statstjenesten, sist oppdatert i oktober 2017, er gjort kjent for alle ansatte og finnes lett tilgjengelig på enhetens intranett:

«Den enkelte ansatte plikter å gjøre seg kjent med de bestemmelser og instruksjoner som til enhver tid gjelder for vedkommende stilling, og har et personlig ansvar for å følge retningslinjene på beste måte. Målet med disse generelle etiske retningslinjene er at alle statsansatte skal være bevisste på dette. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/etsiske-retningslinjer-for-statstjenesten/id88164/>»

IV.7 Personalpolitikk og likestilling m.m.

IV.7.a Generelt

Spesialenhetens ledelse ønsker å ha god og tett dialog med de tillitsvalgte og øvrige medarbeidere i virksomheten. Det er etablert ulike arenaer for dette, blant annet interne samlinger for alle ansatte i enheten. Det skal avholdes møter i arbeidsmiljøutvalget (AMU) to ganger pr. år. I 2019 ble det av ulike årsaker dessverre ikke avholdt slike møter. Det var imidlertid i AMU-møte 3. januar enighet om at det i 2020 er behov for hyppigere møter. Det var også enighet om flere konkrete tiltak i forhold til verneombudets innspill.

Det er utarbeidet HMS handlingsplan med flere tiltak som blant annet skal begrense sykefraværet. Overordnet og omforent mål er som følger:

Spesialenheten for politisaker skal kjennetegnes av verdier godt ytringsklima og framoverlent. Arbeidsmiljøet i Spesialenheten skal oppleves tilrettelagt for mestring og trivsel – både individuelt og som enhet. Frihet under ansvar er en viktig faktor for å skape en slik tilstand.

Virksomheten ønsker å satse på de ansattes helse. For å motivere til fysisk aktivitet og trening, gis det fri til trening i arbeidstiden (1 time pr. uke). Videre bidrar arbeidsgiver med økonomisk støtte til treningsavgift i helsestudio/ treningscenter. Medarbeidere med kontorsted i Hamar har tilgang til treningsrom hos NAV Hamar, som har kontor og treningsrom i samme bygg. Gjennom bedriftshelsetjenesten har alle ansatte tilbud om arbeidshelsekontroll. Bedriftshelsetjenesten gir også, ved behov, generelle og individuelle forebyggende råd og veiledning, herunder ergonomisk tilrettelegging av arbeidsplassen.

Det synes generelt å være god trivsel blant ansatte ved enheten.

De ansatte ble i mai i fjor orientert om at det vil bli initiert og igangsatt et omstillingsarbeid i enheten. Spørsmål som vil bli vurdert er blant annet endringer i organisasjonsstruktur. De ansatte har siden da ventet på en nærmere avklaring. Verneombudet har etter gjennomført vernerunde i november og desember 2019, uttrykt stor bekymring for slitasjen usikkerheten medfører for medarbeiderne, i tillegg til høyt arbeidspress over år og mange saker til behandling. Bedriftshelsetjenesten uttrykte også i sin rapport etter arbeidshelseundersøkelser i 2019 at lav bemanning gjør at arbeidsmengden er krevende og belastende for enkelte.

IV.7.b Etnisitet og nedsatt funksjonsevne

Det er et personalpolitisk mål at arbeidsstaben skal gjenspeile befolkningssammensetningen generelt, både når det gjelder kjønn, nedsatt funksjonsevne og etnisk bakgrunn. Enhetens stillingsutlysninger og rekrutteringsprosesser legger til rette for dette. Søknadsverktøyet som benyttes gir søkere med slik bakgrunn anledning til å be om en særskilt vurdering av sin søknad. Ved nyrekruttering innkalles minimum en kandidat med slik bakgrunn, dersom kandidaten er kvalifisert.

IV.7.c Likestilling

Spesialenheten har 35 fast ansatte medarbeidere, og det er flere kvinnelige enn mannlige ansatte i enheten. I tillegg til fast ansatte medarbeidere har enheten oppnevnt ni advokater på verv. Av disse er sju menn og to kvinner. Ledelsen besto i 2019 av to menn (33,3 pst.) og fire kvinner (66,6 pst.), og en av mennene og en av kvinnene er advokater på verv. Dersom en gjør beregningene med utgangspunkt i fast ansatte ledere, er kvinnedelen 75 pst. Personell blir lønnet likt i de enkelte stillingskategoriene uavhengig av kjønn.

Tabellen nedenfor er hentet fra DFØ likestillingsanalyse i Fagbrukerinnsett, og inkluderer ikke timebetalte, pensjonister og eksterne.

År	Antall ansatte	Kjønnsbalanse (pst.)		Kvinnens lønn i pst. av menns lønn	Deltid (pst.)		Midlertidige stillinger (pst.)		Legemeldt fravær (pst.)	
		Mann	Kvinne		Mann	Kvinne	Mann	Kvinne	Mann	Kvinne
2016	36	36,1	63,9	86	0	0	0	2,8	2,5	7,8
2017	36	38,9	61,1	79	0	0	0	5,6	1,2	4,8
2018	36	41,7	58,3	86	0	0	0	2,8	1,4	6,6
2019	39	41,0	59,0	96	0	0	5,1	5,1	2,1	3,7

IV.6.d Sykefravær

I HMS-handlingsplan har virksomheten som mål at sykefraværet skal være under 4 %. Sykefraværet i Spesialenheten var i 2019 2,9 % og er således innenfor enhetens mål. I 2018 var sykefraværet på 4,76 %.

Beregninger viser at sykefraværet i virksomheten har kostet 0,882 millioner kroner i 2019. Tabellen nedenfor viser kostnaden fordelt på foreldrepenger ved fødselspermisjon, på legemeldt fravær og egenmeldt fravær, og hvor mye som er refundert fra NAV.

	Kostnad	Refusjon fra NAV	Netto kostnad
Foreldrepenger	0	0	0
Kostnad legemeldt fravær	709 291	277 389	431 902
Kostnad egenmeldt fravær	172 682	0	172 682
	881 973	277 389	604 584

IV.7.e Spesialenhetens særavtale

I forhandlingsmøte 20. august 2018 mellom Justis- og beredskapsdepartementet, Politiets fellesforbund, Norges Juristforbund og NITO ble Spesialenhetens særavtale og arbeidsfrie perioder, maksimalbegrensninger, overtidsarbeid og beredskapsvakt utenfor arbeidsstedet m.v. fornyet til og med 1. september 2021.

Unntaket om arbeidsfri periode kortere enn 8 timer skal godkjennes årlig av Kommunal- og

moderniseringsdepartementet og hovedsammenslutningene (LO Stat, YS Stat, Unio og Akademikerne). Etter forhandlinger i desember 2019, ble ikke unntaket fra 8 timers hvile godkjent. Dette betyr at § 4 nr. 3 i særavtalen pr. d.d. og inntil videre ikke er gjeldende.

For at Spesialenheten skal kunne løse sitt oppdrag er det helt nødvendig at arbeidsfri periode kan være kortere enn 8 timer. Arbeidsgiver avventer nærmere tilbakemeldinger fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet/Justis- og beredskapsdepartementet om fremdrift for videre forhandlinger.

IV.8 Internasjonalt samarbeid

IV.8.a Nordisk samarbeid

I februar 2019 var Den Uafhængige Politiklagemyndigheden i Danmark vert for det som etter hvert har blitt et årlig nordisk samarbeidsmøte. Sjefen for Spesialenheten deltok på møtet som var i Århus og som hadde erfaringsdeling som hovedtema.

Som følge av et initiativ på møtet i Århus, ble det våren 2019 satt ned en arbeidsgruppe med mål om å utvikle og bedre samarbeidet mellom enheter i Norden med lignende oppgaver som Spesialenheten. Gruppen har hatt to møter, ett i Stockholm og ett i Hamar. Gruppen skal i oktober 2020 ha klar en rapport om arbeidet.

Spesialenheten har ved flere anledninger hatt kontakt med kollegaer i Finland som har arbeidet med det som har vært omtalt som Aarnio-saken. Denne saken gjelder den tidligere sjefen for narkotikapolitiet i Helsinki, Jari Aarnio, som blant annet er dømt for grove brudd på finsk narkotikalovgivning. I mars 2019 kom statsadvokatene som førte saken mot Aarnio for retten sammen med personer som hadde deltatt i etterforskningen til Spesialenheten. De fortalte om sine erfaringer på en fagsamling for Spesialenhetens medarbeidere. På samlingen deltok også personer fra Danmark og Sverige.

IV.8.b Europeisk samarbeid

European partners against corruption (EPAC) og European contact-point network against corruption (EACN) er uavhengige organisasjoner som arbeider med å forebygge og bekjempe korrupsjon over landegrensene. EPAC/EACN holder årlig en konferanse, som i 2019 ble holdt i Stockholm. Spesialenheten har gjennom flere år vært til stede på konferansen. Hovedtemaet for konferansen i år var antikorrupsjonsarbeid i offentlig forvaltning og i politiet, samt behandling av varslingsaker.

IV.9 Mediestrategi

Spesialenheten har egen instruks om meddelelser til offentligheten (mediainstruks) utarbeidet i mai 2011.

IV.10 Samfunnssikkerhet og beredskap

Spesialenheten vurderer risiko og sårbarhet innenfor sitt ansvarsområde kontinuerlig. Spesialenheten har ikke avdekket særskilte sårbarheter i egen virksomhet. Av kapasitetshensyn har ikke Spesialenheten i 2019 oppdatert virksomhetens instruks og planverk knyttet til beredskap. Dette vil bli utført så snart vi har kapasitet til det.

V. Vurdering av framtidutsikter

Enhetens samfunnsoppdrag er å etterforske og iredteføre straffbare forhold begått av ansatte i politiet og påtalemyndigheten, og å bidra til å opprettholde befolkningens tillit til etatens myndighetsutøvelse. En faktor som påvirker folks tillit til ordningen er saksbehandlingstid. Saksbehandlingstiden er for høy, og virksomheten har aldri lyktes i å nå målet om saksbehandlingstid på 150 dager. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid i 2019 var 187 dager fra mottatt sak til påtaleavgjørelse. Det forventes at saksbehandlingstid og andel saker over 365 dager vil øke i 2020. Dette skyldes en økning i porteføljen og at mange eldre saker pr. 31.12.19 vil bli ferdigstilt og påtaleavgjort i løpet av året.

Spesialenhetens mandat er bredt, og enheten skal forestå en adekvat og grundig behandling av alle typer anmeldelser. Nye former for kriminalitet oppstår som følge av endringer i samfunnet og teknisk utvikling, og oppdraget har gradvis over tid blitt mer komplisert. Ulikheten i oppdraget er krevende, blant annet med tanke på til enhver tid å skulle prioritere de riktige sakene, og med tanke på å bygge og utvikle en virksomhet som har høy faglig kompetanse for alle typer oppdrag. Det er vanskelig å spå om fremtiden, hvilke typer saker enheten vil få til behandling og hvor arbeidskrevende de vil være. Et tydelig utviklingstrekk er fremdeles at både etterforskning og iredteføring av saker stiller nye og mer omfattende krav enn tidligere. Det siste året har oppgavemengden økt ved at vi har mottatt mange alvorlige anmeldelser og det har vært mange straksetterforskinger hvor politiet har avfyrt skudd.

Spesialenheten mener de krav til kvalitet som gjøres gjeldende i virksomheten er i tråd med kvalitetskrav som følger av Riksadvokatens direktiver, jf. kvalitetsrundskrivet, og det kvalitetsnivået som kan utledes av Riksadvokatens behandling av klager i enhetens saker. Behandlingen av saker i domstolen gir heller ikke noen holdepunkter for at det i Spesialenheten arbeides mer grundig enn nødvendig med sakene. Utfordringen er altså fortsatt å kunne løse oppgaven raskere og med samme kvalitet.

For at enheten skal kunne oppfylle sitt samfunnsoppdrag med høy kvalitet og effektivitet er det nødvendig å finne rom for systematisk kompetanseutvikling i fremtiden. Dette har vi ikke hatt kapasitet til de senere år. For at Spesialenheten skal holde tritt med utviklingen i politiet, som har et sterkt fokus på faglig utvikling, er det helt nødvendig for enheten å sette av mer tid og ressurser til kompetansehevende tiltak. Det vises for øvrig til pkt. III. 2 a om kompetanseutvikling ovenfor.

Spesialenheten må påregne å bruke tid og kapasitet i årene som kommer for å ta igjen et etterslep med å slutføre helt nødvendige pågående aktiviteter og prosjekter i organisasjonen. Jf. tidligere rapporteringer og etatstyringsdialog er digitalisering og tilgang til fagsystemer og elektroniske tjenester, tilsvarende det som benyttes av politi- og påtalemyndighet, nødvendig for effektivisering og utvikling av organisasjonen. Videre er det nødvendig å følge opp pågående dialog med samarbeidende etater om blant annet bistand.

Ledelsen i Spesialenheten har siden mars 2019 hatt samtaler med Justis- og beredskapsdepartementet og Riksadvokaten om måloppnåelse og ressurser i Spesialenheten. Det er i samtalene lagt vekt på at resultatoppnåelsen for virksomheten over lang tid ikke har vært tilfredsstillende, og at både ledelsen og ansatte har ment at ressursituasjonen er vanskelig og at organisasjonen er presset. Ledere for etterforskningsavdelingene har over tid betegnet arbeidssituasjonen som svært krevende.

Spørsmålet er hvordan Spesialenheten med et riksdekkende ansvar bør organiseres og bemannes for i fremtiden å kunne løse sitt oppdrag mer effektivt og med høy kvalitet. Det er behov for å se på oppgavefordeling, krav til kvalitet og strukturelle grep. Det er viktig at dette arbeidet ikke trekker unødige ut i tid, både av hensyn til enhetens oppgaveløsning og av hensyn til de ansatte.

VI. Årsregnskap

Ledelseskommmentarer til årsregnskap 2019

Virksomhetens formål

Spesialenheten for politisaker er et bruttobudsjettert forvaltningsorgan underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Enheten er riksdekkende etterforsknings- og påtalemyndighet, og har som oppgave å etterforske saker som gjelder spørsmålet om ansatte i politiet eller påtalemyndigheten har begått en straffbar handling i tjenesten.

Spesialenheten for politisaker er ikke en del av politiet eller den ordinære påtalemyndighet. Enheten er en uavhengig organisasjon faglig underordnet Riksadvokaten som kan gi pålegg til enheten om iverksetting, gjennomføring og stansing av etterforskning. Riksadvokaten behandler også klager over avgjørelser truffet av Spesialenheten.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten med tilhørende rundskriv fra Finansdepartementet og de krav som er stilt fra eget departement. Regnskapet gir et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger og av regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Spesialenheten har i samråd med Justis- og beredskapsdepartementet vedtatt å føre og rapportere sitt virksomhetsregnskap i henhold til de anbefalte statlige regnkapsstandardene (SRS).

Årsregnskapet vurderes å gi et korrekt uttrykk for årets ressursbruk og virksomhetens eiendeler og gjeld.

Vurdering av vesentlige forhold

Samlet tildeling til Spesialenheten i 2019 var på 51,115 millioner kroner, inkludert overført mindreforbruk fra 2018, tilleggsbevilgning ved revidert nasjonalbudsjett og kompensasjon for lønnsoppgjøret i 2019. Se note A.

Forbruk i henhold til SRS pr. 31.12.2019 er 49,418 millioner kroner. Det er bokført 37,937 millioner kroner (77 %) i lønn til ansatte, honorarer til advokater på verv, pensjonskostnader og sosiale kostnader. 11,482 millioner kroner (23 %) gjelder øvrige driftskostnader. Se note 2, 3, 4 og 5 for nærmere spesifisering.

Spesialenheten har også i 2019, som de senere år, hatt ekstraordinære kostnader i forbindelse med ankeforhandling i Borgarting lagmannsrett hvor tidligere tjenesteperson i Oslo politidistrikt er tiltalt for grov korrupsjon og grov narkotikaforbrytelse. Kostnader bokført på saken i 2019 beløper seg til 1,046 millioner kroner. Totalt er kostnader på saken (fra 2014) bokført med 28 millioner kroner. Beløpet inkluderer ikke fast lønn til ansatte.

For Spesialenheten, som er en bruttobudsjettert virksomhet, er det forskjeller mellom det periodiserte virksomhetsregnskapet (SRS) og benyttet bevilgning i henhold til rapportering til statsregnskapet. Forskjellene skyldes at det benyttes ulike regnskapsprinsipper i de to regnskapene. Rapportert til statsregnskapet på kap. 460, post 01 pr. 31.12.2019 er 49,168 millioner kroner. Differansen mellom SRS og kontantrapportering forklares med endring i betalbare poster og merverdiavgift på skyldig leverandørgjeld pr. 31.12.2019. Ved hensyn til endring i betalbare poster har Spesialenheten et mindreforbruk på 1,947 millioner kroner i 2019. Se note B.

Mindreforbruk (ubrukt bevilgning) er søkt overført til 2020, og er i hovedsak bundet opp i forpliktelser i midlertidige stillinger som ble rekruttert i 2019, og som løper langt ut i 2020. Videre er det påløpt kostnader til overtid, reisekostnader, avgitt personell m.m. i ovennevnte ankesak.

Mellomværende med statskassen utgjorde pr. 31.12.2019 1,711 millioner kroner og består av skyldig skattetrekk. Se oppstilling av artskontorrapportering.

Beslag

Spesialenheten forvalter ikke-statlige midler fra beslag i straffesaker. Midlene inngår ikke i Statens konsernkontoordning, men fremkommer i balansen. Se note 9 og 10.

Revisjonsordning

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter virksomhetens årsregnskap. Årsregnskapet er ikke ferdig revidert, men revisjonsberetning skal foreligge innen 1. mai. Revisjonsberetning for 2018 foreligger uten merknader.

Hamar, 14. februar 2020

Liv Øyen

fungerende sjef

Spesialenheten for politisaker

Prinsippnote til årsregnskapet

Årsregnskap for statlige virksomheter er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2019 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a. Regnskapet følger kalenderåret
- b. Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret
- c. Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp
- d. Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen "Netto rapportert til bevilgningsregnskapet" er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen samlet tildeling viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Avgitte belastningsfullmakter er inkludert i kolonnen for samlet tildeling, men bokføres og rapporteres ikke til statsregnskapet fra virksomheten selv. Avgitte belastningsfullmakter bokføres og rapporteres av virksomheten som har mottatt belastningsfullmakten og vises derfor ikke i kolonnen for regnskap. De avgitte fullmaktene framkommer i note B til bevilgningsoppstillingen.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

Oppstilling av bevilgningsrapportering pr. 31.12.2019

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling*	Regnskap 2019	Merutgift(-) og mindreutgift
0460	Driftskapittel	01		A/B	51 115 000	49 168 231	1 946 769
1633	Nettoordning for mva i staten	01		7A	0	1 203 348	
<i>Sum utgiftsført</i>					51 115 000	50 371 578	

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Samlet tildeling*	Regnskap 2019	Merutgift(-) og mindreutgift	
5309	Diverse inntekter	29		7A	0	43 300	
5700	Arbeidsgiveravgift	72		7A	0	4 608 256	
<i>Sum inntektsført</i>					0	4 651 556	

<i>Netto rapportert til bevilgningsregnskapet</i>						45 720 023
Kapitalkontoer						
60088401	Norges Bank KK /innbetalinger			7A		329 894
60088402	Norges Bank KK/utbetalinger			7A		-45 943 083
704285	Endring i mellomværende med statskassen			7A		-106 834
<i>Sum rapportert</i>						0

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)

Konto	Tekst	2019	2018	Endring
704285	Mellomværende med statskassen	-1 710 748	-1 603 914	-106 834

* Samlet tildeling skal ikke reduseres med eventuelle avgitte belastningsfullmakter (gjelder både for utgiftskapitler og inntektskapitler). Se note B *Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år* for nærmere forklaring.

Note A

Forklaring av samlet tildeling utgifter			
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
46.001	1 600 000	49 515 000	51 115 000

Note B

Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	Stikkord	Merutgift(-) / mindreutgift	Utgiftsført av andre iht. avgitte belastningsfullmakter(-)	Merutgift(-)/ mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	Merinntekter / mindreinntekter(-) iht. merinntektsfullmakter	Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	Innsparinger(-)	Sum grunnlag for overføring	Maks. overførbart beløp *	Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten
46.001	Driftsutgifter	1 946 769		1 946 769				1 946 769	2 475 750	1 946 769

Mulig overførbart beløp

Spesialenhetens ubrukte bevilgning på kapittel/post 046001 beløper seg til kr. 1 946 769. Da beløpet er under grensen på 5 % regnes hele beløpet som mulig overføring til neste budsjettår.

Oppstilling av artskontorapportering pr. 31.12.2019

	31.12.2019	31.12.2018
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetalinger fra gebyrer	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	0
Salgs- og leieinntekter	0	0
Andre inntekter	0	0
<i>Sum inntekter fra drift</i>	0	0
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn	37 299 575	36 068 757
Andre utbetalinger til drift	11 149 428	10 065 151
<i>Sum utbetalinger til drift</i>	48 449 003	46 133 909
Netto rapporterte driftsutgifter	48 449 003	46 133 909
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetaling av finansinntekter	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>	0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetaling til investeringer	719 228	1 199 893
Utbetaling til kjøp av aksjer	0	0
Utbetaling av finansutgifter	0	0
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>	719 228	1 199 893
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	719 228	1 199 893
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>	0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Utbetalinger av tilskudd og stønader	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>	0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler *		
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)	43 300	45 796
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	4 608 256	4 474 464
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	1 203 348	1 228 553
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>	-3 448 208	-3 291 707
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	45 720 023	44 042 095

Oversikt over mellomværende med statskassen **

	31.12.2019	31.12.2018
Eiendeler og gjeld		
Fordringer	0	0
Kontanter	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-1 722 807	-1 603 914
Skyldige offentlige avgifter	0	0
Annen gjeld	12 059	0
Sum mellomværende med statskassen	-1 710 748	-1 603 914

Regnskapsprinsipper – virksomhetsregnskap avlagt i henhold til de statlige regnskapsstandardene (SRS)

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS) av desember 2018 og SRS 25 Ytelser til ansatte av desember 2019. Virksomheten har tatt i bruk alle de oppdaterte standardene, også oppdaterte SRS 1 Presentasjon av virksomhetsregnskapet og SRS 10 Inntekt fra bevilgninger, tilskudd og overføringer, samt overføringer til og fra staten.

Som følge av forenklinger i de oppdaterte statlige regnskapsstandardene er det gjort enkelte endringer i presentasjon av regnskapet og i presentasjon av fjorårets regnskapstall. Regnskapslinjen Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler i balansen er fjernet som følge av forenkling av inntektsføring av bevilgning i SRS 10. Saldoen er overført til regnskapslinjen Avregnet med statskassen og sammenligningstallene for 2018 er endret tilsvarende. Presentasjonen av inntekt fra bevilgning i note er også forenklet som følge av denne endringen.

Transaksjonsbaserte inntekter

Spesialenheten har ikke transaksjonsbaserte inntekter.

Inntekter fra bevilgninger og inntekt fra tilskudd og overføringer

Inntekt fra bevilgninger resultatføres etter prinsippet om motsatt sammenstilling. Dette innebærer at inntekt fra bevilgninger resultatføres i takt med at aktivitetene som finansieres av disse inntektene utføres, det vil si i samme periode som kostnadene påløper (motsatt sammenstilling).

Bruttobudsjetterte virksomheter har en forenklet praktisering av prinsippet om motsatt sammenstilling ved at inntekt fra bevilgninger beregnes som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.

Spesialenheten har ikke inntekt fra tilskudd og overføringer.

Kostnader

Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning kostnadsføres i samme periode som aktivitetene er gjennomført og ressursene er forbrukt.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Statlige virksomheter skal ikke balanseføre netto pensjonsforpliktelser for ordninger til Statens pensjonskasse (SPK).

Virksomheten resultatfører arbeidsgiverandel av pensjonspremien som pensjonskostnad. Pensjon kostnadsføres som om pensjonsordningen i SPK var basert på en innskuddsplan.

Leieavtaler

Virksomheten har valgt å benytte forenklet metode i SRS 13 om leieavtaler og klassifiserer alle leieavtaler som operasjonelle leieavtaler.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten. Med varige eiendeler menes eiendeler med utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelige eiendeler forstås eiendeler med anskaffelseskost på kr 30 000 eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrukket avskrivninger.

Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper.

Varige driftsmidler nedskrives til virkelig verdi ved bruksendring, dersom virkelig verdi er lavere enn balanseført verdi.

Investeringer i aksjer og andeler

Spesialenheten har ikke investert i aksjer og andeler.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Beholdning av varer og driftsmateriell

Spesialenheten har ikke varer for salg eller driftsmateriell.

Fordringer

Fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Statens kapital

Statens kapital utgjør nettobeløpet av virksomhetens eiendeler og gjeld, og fremgår i regnskapslinjen for avregninger i balanseoppstillingen. Bruttobudsjetterte virksomheter presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i regnskapslinjen avregnet med statskassen.

Statlige rammebetingelser

Selvassurandørprinsippet

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

Virksomheten tilføres ikke likvider gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

Resultatregnskap

	Note	31.12.2019	31.12.2018
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	49 418 478	48 001 738
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	0	0
Inntekt fra gebyrer	1	0	0
Salgs- og leieinntekter	1	0	0
Andre driftsinntekter	1	0	0
<i>Sum driftsinntekter</i>		49 418 478	48 001 738
Driftskostnader			
Varekostnader		0	0
Lønnskostnader	2	37 936 789	36 891 756
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	714 655	682 810
Nedskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	3,4	0	0
Andre driftskostnader	5	10 767 034	10 427 172
<i>Sum driftskostnader</i>		49 418 478	48 001 738
Driftsresultat		0	0
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	6	0	0
Finanskostnader	6	0	0
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		0	0
Resultat av periodens aktiviteter		0	0
Avregninger og disponeringer			
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)		0	0
<i>Sum avregninger og disponeringer</i>		0	0
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen		0	0
Avregning med statskassen innkrevingsvirksomhet		0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Tilskudd til andre		0	0
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning		0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0

Balanse – eiendeler

	Note	31.12.2019	31.12.2018
EIENDELER			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	3	751 872	570 714
Immaterielle eiendeler under utførelse	3	0	0
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		751 872	570 714
II Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	4	0	0
Maskiner og transportmidler	4	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	1 201 619	1 406 204
Anlegg under utførelse	4	0	0
Infrastruktureiendeler	4	0	0
Sum varige driftsmidler		1 201 619	1 406 204
III Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler		0	0
Obligasjoner		0	0
Andre fordringer		0	0
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		0	0
Sum anleggsmidler		1 953 491	1 976 918
B. Omløpsmidler			
I Beholdning av varer og driftsmateriell			
Beholdninger av varer og driftsmateriell		0	0
<i>Sum beholdning av varer og driftsmateriell</i>		0	0
II Fordringer			
Kundefordringer		0	0
Opptjente, ikke fakurerte inntekter		0	0
Andre fordringer	8	102 742	196 416
<i>Sum fordringer</i>		102 742	196 416
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd	9	149 434	124 513
Kontanter og lignende	9	0	0
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		149 434	124 513
Sum omløpsmidler		252 176	320 928
Sum eiendeler drift		2 205 667	2 297 846
IV Fordringer vedrørende innkreivingsvirksomhet og andre overføringer			
Fordringer vedr. innkreivingsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0
<i>Sum fordringer vedr. innkreivingsvirksomhet og andre overføringer</i>		0	0
Sum eiendeler		2 205 667	2 297 846

Balanse – statens kapital og gjeld

	Note	31.12.2019	31.12.2018
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapi tal			
<i>Sum virksomhetskapi tal</i>		0	0
II Avregninger			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	7A	-5 458 113	-5 113 112
<i>Sum avregninger</i>		-5 458 113	-5 113 112
Sum statens kapital		-5 458 113	-5 113 112
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
Avsetninger langsiktige forpliktelser		0	0
<i>Sum avsetninger for langsiktige forpliktelser</i>		0	0
II Annen langsiktig gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld		0	0
<i>Sum annen langsiktig gjeld</i>		0	0
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	7B	104 078	705 730
Skyldig skattetrekk	7B	1 722 807	1 603 914
Skyldige offentlige avgifter	7B	713 170	640 183
Avsatte feriepenger	7B	2 971 845	2 905 545
Mottatt forskuddsbetaling	7B	0	0
Annen kortsiktig gjeld	10	2 151 880	1 555 587
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>		7 663 780	7 410 958
Sum gjeld		7 663 780	7 410 958
Sum statens kapital og gjeld drift		2 205 667	2 297 846
IV Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer			
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0
<i>Sum gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer</i>		0	0
Sum statens kapital og gjeld		2 205 667	2 297 846

Note 1 Driftsinntekter

	31.12.2019	31.12.2018
Inntekt fra bevilgninger		
Inntekt fra bevilgninger	49 418 478	48 001 738
Sum inntekt fra bevilgninger	49 418 478	48 001 738
<p>* Etter de statlige regnskapsstandardene beregnes inntekt fra bevilgninger for bruttobudsjetterte virksomheter som differansen mellom periodens kostnader og opptjente transaksjonsbaserte inntekter og eventuelle inntekter fra tilskudd og overføringer til virksomheten. En konsekvens av dette er at resultat av periodens aktiviteter blir null.</p> <p>For informasjon om mottatte bevilgninger se oppstilling av bevilgningsrapportering.</p>		
Inntekt fra tilskudd og overføringer		
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	0	0
Inntekt fra gebyrer		
Sum inntekt fra gebyrer	0	0
Salgs- og leieinntekter		
Sum salgs- og leieinntekter	0	0
Andre driftsinntekter		
Sum andre driftsinntekter	0	0
Sum driftsinntekter	49 418 478	48 001 738

Note 2 Lønnskostnader

	31.12.2019	31.12.2018
Lønn	25 397 730	24 935 749
Advokater på verv	1 670 276	1 767 023
Feriepenger	3 115 488	2 940 570
Arbeidsgiveravgift	4 681 243	4 581 920
Pensjonskostnader*	2 991 506	2 909 572
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-297 772	-519 116
Andre ytelser**	378 318	276 038
Sum lønnskostnader	37 936 789	36 891 756

Antall utførte årsverk**34****33**

Andre ytelser **

Kto 5330 Honorarer	64 935	5 779
Kto 5340 Tolketjenester	0	7 752
Kto 5900 Gaver til ansatte	30 329	17 449
Kto 5910 Kantinekostnader	44 548	43 048
Kto 5920 Gruppeliv	43 300	45 796
Kto 5930 Yrkesskadeforsikring	16 541	19 055
Kto 5961 Velferdsmidler	21 859	22 622
Kto 5990 Annen personalkostnad	90 179	55 048
Kto 5992 Bedriftshelsetjeneste	66 627	59 490
	378 318	276 039

* Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2019 (arbeidsgivers andel) er 12 prosent. Premiesatsen for 2018 var 12 prosent.

Note 3 Immaterielle eiendeler

	Programvare og lignende rettigheter	Immaterielle eiendeler under utførelse	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	950 005	0	950 005
Tilgang i året	317 370	0	317 370
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	0
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0
<i>Anskaffelseskost</i>	1 267 376	0	1 267 376
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	379 291	0	379 291
Ordinære avskrivninger i året	136 212	0	136 212
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2019	751 872	0	751 872

Avskrivningssatser (levetider)

5 år / lineært	Ingen avskrivning
----------------	-------------------

Anlegg 1044 Lisenser

Anlegg 1052 Lisenser ny backupløsning

Anlegg 1054 Lisenser ny sentralbordløsning

Anlegg 1058 Programvare Indico lyd og bilde

Anlegg 1061 Oppgradering av AD og Exchange

Anlegg 1062 Ny VPN løsning med Palo Alto 220

Note 4. Varige driftsmidler

	Tomter	Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløse, inventar, verktøy o.l.	Anlegg under utførelse	Infrastruktur-eiendeler	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	0	0	0	6 203 239	0	0	6 203 239
Tilgang i året	0	0	0	373 858	0	0	373 858
Avgang anskaffelseskost i året (-)	0	0	0	0	0	0	0
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i året	0	0	0	0	0	0	0
<i>Anskaffelseskost</i>	0	0	0	6 577 097	0	0	6 577 097
Akkumulerte nedskrivninger 01.01	0	0	0	0	0	0	0
Nedskrivninger i året	0	0	0	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.	0	0	0	4 797 035	0	0	4 797 035
Ordinære avskrivninger i året	0	0	0	578 443	0	0	578 443
Akkumulerte avskrivninger avgang i året (-)	0	0	0	0	0	0	0
Balansført verdi 31.12.2019	0	0	0	1 201 619	0	0	1 201 619

Avskrivningsperiode 3 år

1043 Pool - pc 2017
 1049 Pool - pc'er 2018
 1050 Utvidelse SAN
 1051 Pool dataskjermer 2018
 1053 Maskinvare ny backupserver
 1056 Ny NAS lagring
 1057 Utstyr Indico lyd og bilde
 1059 Pool - PC, skjermer og docking
 1060 Diskutvidelse SAN

Avskrivningsperiode 5 år

1055 Utstyr til ny sentralbordløsning

Avskrivningsperiode 10 år

1008 Møterom/fellesrom
 1009 Fellesrom
 1015 Videoavhørsutstyr
 1016 Videokonferanseutstyr
 1022 Kontorstoler
 1023 Verdiskap
 1027 Møteroms møbler Oslo
 1028 Konferanses møbler Hamar
 1020 Fast telefoner 2011
 1045 Pool kontormøbler 2017
 1047 Kontormøbler Trondheim
 1048 Pool kontormøbler 2018

Note 5 Andre driftskostnader

	31.12.2019	31.12.2018
Husleie	4 171 129	3 983 683
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	32 080	2 446
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	653 088	774 943
Leie maskiner, inventar og lignende	1 028 637	661 610
Mindre utstyrskaffelser	463 180	338 917
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	86 684	95 852
Kjøp av konsulent tjenester*	239 225	94 553
Kjøp av andre fremmede tjenester**	1 152 432	1 644 776
Reiser og diett	1 528 563	1 638 157
Øvrige driftskostnader***	1 412 015	1 192 236

* og ** Fra og med 2019 presenteres konsulent tjenester og andre fremmede tjenester separat. Sammenligningstallene for 2018 er omarbeidet for å kunne sammenlignes.

Tilleggsinformasjon om operasjonelle leieavtaler

Gjenværende varighet	Type eiendel		
	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	Sum
Varighet inntil 1 år		164 610	164 610
Varighet 1-5 år	3 063 464		3 063 464
Kostnadsført leiebetaling for perioden	3 063 464	164 610	3 228 074

Kjøp av konsulent tjenester*	2019	2018
6710 Konsulent tjenester til utvikling av programvare og IKT løsninger	239 225	94 553
	239 225	94 553
Kjøp av fremmede tjenester **		
6750 Kjøp av tjenester til løpende driftsoppgaver, IKT	542 121	540 005
6760 Kjøp av lønns- og regnskapstjenester	34 217	48 658
6780 Kjøp av andre fremmede tjenester	329 927	236 162
6791 Kjøp av tjenester til tolking og oversettelse	94 140	67 572
6792 Kjøp av registertjenester	2 507	3 723
6797 Annen bistand	149 521	748 656
	1 152 432	1 644 776
Øvrige driftskostnader ***		
6800 Rekvisita	75 730	100 246
6820 Trykksaker	49 004	29 285
6830 Annonser	86 622	0
6840 Aviser, tidsskrifter	126 112	128 474
6841 Faglitteratur	8 929	20 360
6842 Særtrykk	19 151	20 990
6860 Møter	48 376	20 764
6870 Kurs og seminarer for egne ansatte	211 442	155 715

6880 Kurs og seminarer eksterne	25 355	0
6891 Annen kontorkostnad	38 026	56 713
6900 Telefoni og datakommunikasjon	37 205	21 023
6901 Datakommunikasjon	330 931	301 569
6903 Mobiltelefon bruk	78 710	85 450
6940 Porto	144 648	137 729
7000 Drivstoff	45 754	39 230
7020 Vedlikehold kjøretøy	6 844	32 615
7040 Forsikring og årsavgift	7 537	4 185
7090 Annen kostnad transport m.	46 965	30 614
7350 Representasjon	19 563	0
7770 Bank og kortgebyr	2 106	3 323
7790 Annen kostnad	3 006	3 952
	1 412 015	1 192 237

Note 6 Finansinntekter og finanskostnader

	31.12.2019	31.12.2018
Finansinntekter		
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst (agio)	0	0
Utbytte fra selskaper	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum finansinntekter	0	0
Finanskostnader		
Rentekostnad	0	0
Nedskrivning av aksjer	0	0
Valutatap (disagio)	0	0
Annen finanskostnad	0	0
Sum finanskostnader	0	0

Note 7A Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen (bruttobudsjetterte virksomheter)

A) Forklaring til at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen (kongruensavvik)

	31.12.2019	31.12.2018	Endring*
Avregnet med statskassen i balansen	-5 458 113	-5 113 112	-345 000

Bakgrunnen for at periodens resultat ikke er lik endring i avregnet med statskassen i balansen for bruttobudsjetterte virksomheter, er at konsernkontoene i Norges Bank inngår som en del av avregnet med statskassen i balansen. I tillegg hensyntas enkelte transaksjoner som ikke er knyttet til virksomhetens drift og transaksjoner som ikke medfører ut- eller innbetaling. Nedenfor vises de ulike postene som er grunnen til at endring i avregnet med statskassen i balansen ikke er lik balansens resultat.

Endring i avregnet med statskassen

Konsernkontoer i Norges Bank

Konsernkonto utbetaling	-45 943 083
Konsernkonto innbetaling	329 894
<i>Netto trekk konsernkonto</i>	-45 613 189

Innbetalinger og utbetalinger som ikke inngår i virksomheten drift (er gjennomstrømningsposter)

- Innbetaling innkrevingsvirksomhet og andre overføringer	0
+ Utbetaling tilskuddsforvaltning og andre overføringer	0

Bokføringer som ikke går over bankkonto, men direkte mot avregning med statskassen

+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991 og 1992)	49 418 478
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)	-4 651 556
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)	1 191 267

Andre avstemmingsposter

Spesifikasjon av andre avstemmingsposter	0
--	---

Forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto 345 000

Resultat av periodens aktiviteter før avregning mot statskassen 0

Sum endring i avregnet med statskassen * **345 000**

*Sum endring i avregnet med statskassen skal stemme med periodens endring ovenfor.

Diff: 0

**Note 7B Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen
(bruttobudsjetterte virksomheter)**

B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2019	31.12.2019	
	Spesifisering av bokført avregning med statskassen	Spesifisering av rapportert mellomværende med statskassen	Forskjell
Immaterielle eiendeler og varige driftsmidler			
Immaterielle eiendeler	751 872		751 872
Varige driftsmidler	1 201 619		1 201 619
<i>Sum</i>	1 953 491	0	1 953 491
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Beholdninger av varer og driftsmateriell	0	0	0
Kundefordringer	0	0	0
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	0	0	0
Andre fordringer	102 742	0	102 742
Bankinnskudd, kontanter og lignende	149 434	0	149 434
Fordringer vedrørende innkrevingsvirksomhet og andre overførir	0		
<i>Sum</i>	252 176	0	252 176
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Avsetninger langsiktige forpliktelser	0	0	0
Øvrig langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-104 078	0	-104 078
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-1 722 807	-1 722 807	0
Skyldige offentlige avgifter	-713 170	0	-713 170
Avsatte feriepenger	-2 971 845	0	-2 971 845
Mottatt forskuddsbetaling	0	0	0
Annen kortsiktig gjeld	-2 151 880	12 059	-2 163 939
Gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra :	0	0	0
<i>Sum</i>	-7 663 780	-1 710 748	-5 953 032
Sum	-5 458 113	-1 710 748	-3 747 365

Mellomværende med statskassen består av kortsiktige fordringer og gjeld som etter økonomiregelverket er rapportert til statsregnskapet (S-rapport). Avregnet med statskassen viser finansieringen av virksomhetens netto eiendeler og gjeld.

Note 8 Andre kortsiktige fordringer

	31.12.2019	31.12.2018
Andre forskuddsbetalte kostnader	86 710	149 312
Andre fordringer (NAV refusjoner)	16 032	47 104
Sum andre kortsiktige fordringer	102 742	196 416

Note 9 Bankinnskudd, kontanter og lignende

	31.12.2019	31.12.2018
Øvrige bankkontoer (beslag i straffesaker -utenfor statens konsernkontoordning)	149 434	124 513
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	149 434	124 513

Note 10 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2019	31.12.2018
Skyldig lønn	-12 059	0
Annen gjeld til ansatte	1 778 852	1 380 075
Påløpte kostnader	235 653	51 000
Annen kortsiktig gjeld (beslag i straffesaker)	149 434	124 513
Sum annen kortsiktig gjeld	2 151 880	1 555 587